

17.16x37.13	1	עמוד 23	כותרת	גלובס -	31/03/2014	41800103-7
ור בועז סנג'רו ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330						

פרופ' בועז סנג'רו, עמ' 23

הקרקס הגדול

זקן, על בסיס עסקה שבה היא תעיד נגד אהוד אולמרט בתמורה להקלה בעונשה שלה. הרעה השנייה היא, חוסר הנכונות של הפרקליטות להשלים עם זיכוי של נאשם; אי-נכונות שמצביעה שמטרתה כביכול של הפרקליטות היא הרשעת נאשמים ולא סיוע לבית-המשפט להגיע לאמת. כשהפרקליטות איננה מבחינה בין העיקר לבין הטפל והתפל, הרושם המתקבל הוא שאנשי הפרקליטות נאבקים בחוסר מקצועיות על יוקרתם. ●

כמה מהרעות החולות של מערכת המשפט הפלילי הודגמו בשבוע בשעבר מאחורי הקלעים של "משפט הולילנד". האחת היא, שיכרון הכוח של הפרקליטות המוביל אותה לעתים למחשבה המוטעית שהכול כמעט מותר לה. גם לאחר משפט-הוכחות שנשמע שנים אחדות בפני בית-המשפט, הפרקליטות מרשה לעצמה, ימים אחדים לפני פרסום פסק-הדין, להפוך את ההליך המשפטי לקרקס, לנסות לטרוף את הקלפים, ולבקש מבית-המשפט שמיעה חוזרת של שולה

קרקס הולילנד / פרופ' בועז סנג'רו

בדיחה עם זקן

באהבה את הליכי החקירה והמשפט נגדו, עד כי לא ניתן היה לייחס לו עבירה משנית כלשהי של הסתרה, הרהור או שיבוש. לכן, גם במקרים הנדירים מדי אצלנו, שבהם הנאשם מזוכה מהעבירה הראשונית והעיקרית, לעיתים קרובות הוא מורשע בעבירה המשנית. כביכול פטור בלא כלום אי-אפשר.

הרעה השלישית היא הדבקות בקונספציה המוטעית של "אשמת החשוד", שלפיה החשוד ודאי אשם, ויש רק למצוא ראיות להוכחת אשמתו. בהשפעת הקונספציה, מתמקדים חוקרי המשטרה בחשוד בניסיונות אינטנסיביים - המולידיים גם הוראות-שווא - לגרום לו להודות בעבירה שבה הוא מואשם, במקום לחקור בכיווני חקירה מגוונים וללקט ראיות אובייקטיביות, חיצוניות לנאשם, משמעותיות.

וכשהחשוד אינו מודה, לא בוחלים בעסקה עם "עד מדינה" שיעיד נגדו בתמורה לטובת-הנאה, שתחילתה בויתור על אישומים נגד "עד המדינה", ואחריתה הטבות כספיות לעד המדינה. העסקות עם "עדי מדינה", אינן מוסריות בעליל, והן צפויות אף להניב עדויות שקר בבית-המשפט, משום שמתוך הגדרה יש לעד המדינה אינטרס לשקר, כדי לקבל את טובת-ההנאה המותנית בעדותו המפליגה אדם אחר.

לאחר מכן, קשה עד בלתי-אפשרי לשופטים לזהות את עדות השקר. כפי שמלמדים המחקרים, חוקרי משטרה, תובעים, מושבעים, שופטים, ובעצם כולנו, איננו מסוגלים להבחין בין עדות אמת לבין עדות שקר. זאת, במיוחד כשעד המדינה בקי בפרטי האירוע יותר מהשופט ולכן קל לו "לעבור עליו".

הרעה הרביעית היא ניצול כוחן העצום של המשטרה והפרקליטות לרדיפת אדם, רצוי מפורסם, כדי לבער כביכול את השחיתות. כך נרדפו במשך שנים ראשי ממשלה ושרים באופן היוצר רושם מוטעה כי אנו חיים במדינה מושחתת, שעה שלפי מחקרים מקצועיים בתחום זה, ישראל איננה מדינה מושחתת. יש כאן גם ליקוי-מאורות בסדרי העדיפות של הפרקליטות, שעדיין אין עליה ביקורת משמעותית. האמנם למדינת ישראל כל-כך חשוב לא רק להדיח ראש ממשלה מכהן, אלא אף להושיבו בכלא? האין מטרות טובות יותר בתחום אכיפת החוק הפלילי שניתן היה להשיג בכספים הרבים שהוקצו לרדיפה זו? באין שוחר - הבו לנו שיבוש הליכים! ●

בימים אלה ראה אור ספרו של פרופ' סנג'רו "הרשעת הפנים מפשע בישראל ובעולם: גורמים ופתרונות"

כמה מהרעות החולות של מערכת המשפט הפלילי הודגמו בשבוע בשעבר מאחורי הקלעים של "משפט הולילנד". האחת היא, שיכרון הכוח של הפרקליטות המוביל אותה לעתים למחשבה המוטעית שהכול כמעט מותר לה. גם לאחר משפט-הוכחות שנשמע שנים אחדות בפני בית-המשפט, הפרקליטות מרשה לעצמה, ימים אחדים לפני פרסום פסק-הדין, להפוך את ההליך המשפטי לקרקס, לנסות לטרוף את הקלפים, ולבקש מבית-המשפט שמיעה חוזרת של שולה זקן, על בסיס עסקה שבה היא תעיד נגד אהוד אולמרט בתמורה להקלה בעונשה שלה.

שיכרון הכוח של הפרקליטות מוביל אותה לעתים למחשבה המוטעית שהכול כמעט מותר לה. גם לאחר משפט-הוכחות שנשמע שנים אחדות בפני בית-המשפט, היא מרשה לעצמה להפוך את ההליך המשפטי לקרקס

הרעה השנייה היא, חוסר הנכונות של הפרקליטות להשלים עם זיכוי של נאשם; אי-נכונות שמצביעה שמטרתה כביכול של הפרקליטות היא הרשעת נאשמים ולא סיוע לבית-המשפט להגיע לאמת. כשהפרקליטות איננה מבחינה בין העיקר - אישום בעבירה המשמעותית של שוחד; לבין הטפל והתפל - אישום בשיבוש הליכי המשפט העיקרי, הרושם המתקבל הוא שאנשי הפרקליטות נאבקים בחוסר מקצועיות על יוקרתם.

העבירה של שיבוש הליכי משפט היא מסוג העבירות המשניות, שאותן נוהגים "להדביק" לנאשמים, אם צריך ואם לא צריך. למעט אולי סוקרטס, שקיבל עליו אפילו גורדין של עונש מוות בלתי-מוצדק בעליל, וסירב לבקשת חבריו להימלט מבית-האסורים, קשה לתאר נאשם במשפט פלילי שיקבל עליו

(צילום: אוליביה פיטוסי)

אולמרט וזקן. כשהחשוד אינו מודה, לא בוחלים בעסקה עם "עד מדינה" שיעיד נגדו בתמורה לטובת-הנאה